

Kādas ir sekas, ja uzņēmējs nav pietiekami sagatavojies VID pārbaudei? 1/7/21

Vecākā juriste, PwC Legal
Elvita Gēce

No VID publicētās informācijas par NILLTPFN likuma subjektiem piemērotajām sankcijām par šī likuma un Starptautisko un Latvijas Republikas nacionālo sankciju likuma pārkāpumiem, konstatējams, ka lielā skaitā gadījumu komersanti nav informēti par NILLTPFN likuma un sankciju likuma prasībām, kā arī paša komersanta atbilstību likuma subjekta jēdzienam NILLTPFN likuma ietvaros. Tas, protams, neatbrīvo komersantus no atbildības. Plašāk par šo lasiet šajā rakstā.

Visbiežāk problēma saskatāma situācijā, kad komersanti izlasa NILLTPFN likumu un neuzskata sevi par likuma subjektu, neizvērtējot tādus atsevišķus gadījumus, kuros komersants tomēr atbilst likuma subjekta jēdzienam, piemēram:

- izsniedz aizdevumu grupas uzņēmumam;
- sniedz grāmatvedības pakalpojumus vai juridiskās konsultācijas grupas uzņēmumiem;
- sniedz finanšu vai vadības konsultācijas grupas ietvaros.

Šie ir tikai daži piemēri, un katra komersanta pamatdarbība un sniegtie pakalpojumi jāizvērtē individuāli, rūpīgi iedziļinoties attiecīgajā situācijā.

Likuma subjektu nozares, kurās konstatēts lielākais pārkāpumu skaits

- Ārpakalpojuma grāmatveži, nodokļu konsultanti
- Juridisko pakalpojumu sniedzēji
- Aģenti un starpnieki nekustamā īpašuma darījumos
- Transportlīdzekļu tirgotāji
- Kreditēšanas pakalpojumu sniedzēji
- Uzņēmumu pirkšana vai pārdošana

Visbiežāk pārkāptās tiesību normas normatīvajos aktos

NILLTPFN likums: 6. pants, 7. pants, 8. panta otrā daļa, 9. pants, 10. pants, 18. panta pirmā un trešā daļa, 20. pants, 22. panta pirmā un otrā daļa, 25. pants, 30. pants, 37. pants un 37.² pants.

Sankciju likums: 13.¹ pants un 45. panta trešā daļa.

Konstatēto pārkāpumu būtība

- NILLTPFN iekšējās kontroles sistēma izstrādāta nepilnīgi.
- Nav izveidota sankciju riska pārvaldīšanas iekšējās kontroles sistēma.
- Nav izveidota kārtība, kādā tiek novērtēts sankciju risks.
- Iekšējā kontroles sistēma nav aktualizēta, kā arī nav veikts un dokumentēts risku novērtējums.

- Nav veikta par likuma prasību izpildi atbildīgā darbinieka atbilstības un reputācijas izvērtēšana.
- Nav savlaicīgi paziņots VID par atbildīgās personas iecelšanu.
- Nav veikta atbildīgā darbinieka apmācība.
- Nav nodrošināts, lai atbildīgais darbinieks pārzina NILLTPFN normatīvos aktus.
- Nevar uzrādīt visu klientu identifikācijas, izpētes dokumentus.
- Nav noskaidroti patiesie labuma guvēji.
- Nav noskaidrota patiesā labuma guvēja atbilstība politiski nozīmīgas personas statusam.
- Nav veikta klienta darījumu uzraudzība un izvērtēšana.
- Par aizdomīgu darījumu nav ziņots Finanšu izlūkošanas dienestam.
- Nav savlaicīgi paziņots VID par darbības veidu.
- Nav savlaicīgi paziņots VID par izmaiņām atbildīgo darbinieku sastāvā.
- Nav veikts pietiekams klienta finansēšanas risku novērtējums.
- Nav izpildīta VID prasība nodrošināt pārbaudes veikšanu un uzrādīt pieprasītos dokumentus.

Pieņemtie lēmumi

- Piemērot naudas sodu (no 100 līdz 3000 EUR).
- Apturēt darbību un piemērot liegumu izmaiņu reģistrācijai komercreģistrā komercsabiedrības reorganizācijai un dalībnieku maiņai.
- Apturēt saimniecisko darbību.

No VID publicētās informācijas secināms, ka iekšējās kontroles sistēma un nepieciešamās zināšanas par NILLTPFN ir katru gadu jāatjauno, lai izvairītos no pārkāpumiem un sodiem.

Iesakām piedalīties *PwC's Academy* tiešsaistes seminārā 22. februārī par tēmu "Kā sagatavoties VID AML pārbaudei?", kurā apgūsiet jomas aktualitātes un likuma subjektam izvirzītās prasības, kā arī varēsiet uzdot jautājumus, rezultātā saņemot sertifikātu par iegūtajām zināšanām.

*Avots: <https://www.vid.gov.lv/lv/atbildiba-par-likuma-prasibu-parkapsanu>